

ANNA LÁTEČKOVÁ

ZÁKLADY ÚČTOVNÍCTVA

Nitra 2017

Názov: Základy účtovníctva

Autorka: doc. Ing. Anna Látečková, PhD.
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Fakulta ekonomiky a manažmentu
Katedra podnikových informačných systémov

Recenzenti: doc. Ing. Jana Kajanová, PhD.
Ing. Petra Ratulovská, PhD.

Schválil rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity dňa 31. 1. 2017
ako vysokoškolskú učebnicu pre študentov SPU v Nitre.

© SPU Nitra, 2017

ISBN 978-80-552-1634-8

Predhovor

Pojem účtovníctvo je v praxi veľmi často používaný, pretože je súčasťou každodennej činnosti nielen podnikateľských, ale aj nepodnikateľských subjektov (verejná správa, neziskové organizácie a pod.).

Základy účtovníctva siahajú do staroveku. Odvtedy sa účtovníctvo vyvíjalo a zdokonaľovalo ako systém, ktorý spracováva a poskytuje informácie.

O účtovníctve možno hovoriť ako o informačnom systéme, ktorý je schopný na vysokoprofesionálnej úrovni poskytovať informácie vedúce k dosahovaniu dlhodobej stability a konkurencieschopnosti podnikov. Aby však uvedené tvrdenie bolo realitou, je potrebné porozumieť podstate účtovníctva.

Predložená vysokoškolská učebnica poskytuje základné poznatky z teórie podvojného účtovníctva s cieľom poskytnúť reálny stav súčasnej právnej úpravy účtovníctva a jeho aplikácie v praxi. Po obsahovej stránke je rozdelená do 17 častí, ktoré postupne objasňujú a rozvíjajú problematiku podvojného účtovníctva od základných pojmov až po účtovnú závierku. Jednotlivé kapitoly sú zamerané na teoretické objasnenie terminológie účtovníctva, základných pojmov, princípov účtovania, účtovnej dokumentácie, účtovnú uzávierku a závierku. V úvode každej kapitoly sú uvedené základné tézy k problematike. V závere sú úlohy, prostredníctvom ktorých je možné si overiť porozumenie vysvetľovanej problematiky. V jednotlivých kapitolách sú aj názorné schémy a praktické príklady.

Na vysokoškolskú učebnicu nadväzujú skriptá Základy účtovníctva (zbierka úloh), ktoré obsahujú riešené a neriešené príklady v súlade s jej obsahovou náplňou a vytvárajú tak celok, kde študenti môžu získané teoretické vedomosti aplikovať na praktických príkladoch.

Jednotlivé kapitoly sú zostavené tak, aby predložená problematika poskytovala a rozvíjala poznatky študentov potrebné pre účtovanie v podvojnej sústave účtovníctva v rámci predmetu základy účtovníctva, ktorý je súčasťou študijných programov na prvom stupni štúdia na Fakulte ekonomiky a manažmentu, Fakulte európskych štúdií a regionálneho rozvoja, ako aj v ostatných akreditovaných študijných programoch na fakultách Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Vzhľadom na aktuálnosť problematiky môže byť zároveň vhodnou pomôckou pre všetkých, ktorí sa zaujímajú o účtovníctvo a jeho uplatnenie v praxi.

Vysokoškolská učebnica „Základy účtovníctva“ svojím obsahom vytvára odborný základ pre ďalšie štúdium účtovníctva, ktoré môžu študenti absolvovať v rámci predmetu účtovníctvo podnikateľov, ktorý je zaradený do študijných programov na Fakulte ekonomiky a manažmentu. V riešenej problematike je zohľadnený stav právnej úpravy podvojného účtovníctva pre podnikateľov ku dňu jej zostavenia (január 2017).

Vyjadrujem poďakovanie recenzentkám doc. Ing. Jane Kajanovej, PhD. a Ing. Petre Ratulovskej, PhD. za ich odborné rady a pripomienky.

Veľmi rada uvítam a vopred ďakujem všetkým čitateľom za pripomienky a námety na skvalitnenie vysokoškolskej učebnice „Základy účtovníctva“.

Nitra, január 2017

doc. Ing. Anna Látečková, PhD.

OBSAH

Predhovor.....	3
Zoznam skratiek.....	7
1 Charakteristika účtovníctva	9
1.1 Z histórie účtovníctva	9
1.2 Úloha účtovníctva	11
1.3 Účtovné zásady	12
1.4 Predmet a cieľ účtovníctva	13
1.5 Funkcie účtovníctva	14
2 Právna úprava účtovníctva	18
2.1 Účtovníctvo a legislatíva SR.....	18
2.2 Zákon o účtovníctve	20
2.3 Harmonizácia účtovníctva	24
2.4 Účtovnícke organizácie	27
2.5 Profesia účtovník	29
3 Majetok účtovnej jednotky	31
3.1 Vymedzenie majetku	31
3.2 Klasifikácia majetku	32
3.3 Dlhodobý majetok	32
3.3.1 Dlhodobý nehmotný majetok	33
3.3.2 Dlhodobý hmotný majetok.....	33
3.3.3 Dlhodobý finančný majetok	35
3.3.4 Dlhodobé pohľadávky.....	35
3.3.5 Rozdelenie dlhodobého majetku podľa opotrebovania.....	35
3.4 Krátkodobý majetok	36
3.4.1 Zásoby	36
3.4.2 Krátkodobý finančný majetok.....	37
3.4.3 Krátkodobé pohľadávky.....	38
3.5 Špecifiká zatried'ovania majetku	39
4 Oceňovanie	42
4.1 Druhy cien	42
4.2 Majetok a záväzky v cudzej mene	46
5 Kolobeh majetku.....	50
5.1 Kolobeh krátkodobého majetku.....	51
5.1.1 Úplný kolobeh krátkodobého majetku	51
5.1.2 Neúplný kolobeh krátkodobého majetku	51
5.2 Kolobeh dlhodobého majetku	52
5.2.1 Odpisy	52
6 Zdroje majetku	55
6.1 Vlastné zdroje	56
6.2 Cudzie zdroje	58
7 Súvaha.....	61
7.1 Vymedzenie súvahy.....	61
7.2 Druhy súvah	64

8	Účtovné prípady	67
8.1	Hospodárske operácie	67
8.2	Nepôsobiace hospodárske operácie	68
8.3	Pôsobiace hospodárske operácie	71
8.3.1	Pôsobiace hospodárske operácie, pri ktorých vznikajú náklady	71
8.3.2	Pôsobiace hospodárske operácie, pri ktorých vznikajú výnosy	72
8.4	Účtovné operácie	73
9	Sústava účtov	75
9.1	Účet	75
9.2	Rozdelenie účtov	77
9.3	Princíp podvojnosti	77
9.3.1	Metodický postup pri účtovaní	78
9.4	Účtovanie na súvahových účtoch	78
9.4.1	Pravidlá účtovania na súvahových účtoch	79
9.4.2	Účtovanie začiatkových stavov	81
9.5	Účtovanie na výsledkových účtoch	83
9.6	Kalkulačné účty	85
9.7	Oprávky, opravné položky, uzávierkové a podsúvahové účty	88
9.8	Jednoduché a zložené účtovné prípady	88
10	Účtová osnova a účtový rozvrh	92
10.1	Vymedzenie rámcovej účtovej osnovy	92
10.1.1	Rámcová účtová osnova pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva	93
10.2	Účtový rozvrh	96
11	Syntetická a analytická evidencia	97
11.1	Syntetická evidencia	97
11.2	Analytické účty	98
11.3	Knihy analytickej evidencie	99
12	Účtovná dokumentácia	102
12.1	Účtovné záznamy	103
12.1.1	Forma účtovného záznamu (§ 31)	103
12.1.2	Preukázateľnosť a prenos účtovného záznamu (§ 32, § 33)	103
12.1.3	Oprava účtovného záznamu (§ 34)	104
12.1.4	Uchovávanie účtovnej dokumentácie (§ 35)	104
12.2	Účtovné doklady	105
12.3	Účtovné zápisy	109
12.4	Účtovné knihy	110
12.4.1	Denník	110
12.4.2	Hlavná kniha	111
12.4.3	Otvorenie a uzavretie účtovných kníh	114
12.5	Metódy a formy vedenia podvojného účtovníctva	115
12.6	Vnútrotný kontrolný systém účtovníctva	119
13	Kontrola správnosti účtovných zápisov	121
13.1	Kontrola formálnej správnosti účtovných zápisov	121
13.1.1	Predvaha	122
13.1.2	Súpiska analytickej evidencie	125
13.1.3	Denníková skúška	127

13.2	Kontrola vecnej správnosti účtovných zápisov	128
13.2.1	Etapy inventarizácie	128
14	Výsledok hospodárenia	137
14.1	Vyčíslenie výsledku hospodárenia	137
14.2	Daň z príjmov	140
15	Účtovná uzávierka	141
15.1	Obsahová náplň účtovnej uzávierky	141
15.2	Uzatvorenie účtov hlavnej knihy	143
15.2.1	Účty výsledkové	143
15.2.2	Účty súvahové	144
16	Účtovná závierka	147
16.1	Vymedzenie účtovnej závierky	147
16.2	Súvaha (ÚČ POD 1 – 01)	151
16.3	Výkaz ziskov a strát (ÚČ POD 2 – 01)	155
16.4	Poznámky	157
16.5	Register účtovných závierok	159
16.6	Audit a výročná správa	161
16.7	Kontrola dodržiavania zákona o účtovníctve	163
16.8	Využitie údajov z účtovných výkazov v riadení	165
17	Riešenie úloh	167
	Použitá literatúra	173
	Prílohy	175

Anna Látečková
Základy účtovníctva

Vydala: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Vydanie: prvé doplnené a prepracované

Náklad: 650 ks

Jazyková korektúra: Ing. Katarína Kováčová

Návrh obálky: Tatiana Šmehilová

Tlač: Pavol Kurhajec Tlačiareň P a M

AH-VH: 11,46-11,74

ISBN 978-80-552-1634-8